

BẢNG KHÁI QUÁT HAI ĐẠO CHỦ YẾU TRONG PHẬT BỒ ĐỀ

(Hai đạo tiên tu song hành, ngoài ra không có Phật pháp)

Đạo Phật Bồ Đề – Đại thừa Bồ Đề				Đạo Giải thoát – Nhị thừa Bồ Đề	
Viễn ba la mật đa	Tư lượng vị	Thập tín vị	Tu tập lòng tin – từ một kiếp cho đến một vạn kiếp.	<i>Quảng tu Lục độ vạn hành ở ngoại môn</i>	↓ Đoạn tam phọc kết, thành bậc giải thoát Sơ quả.
		Sơ trụ vị	Tu tập tích lũy công đức bố thí (chủ yếu là tài thí).		
		Nhị trụ vị	Tu tập tích lũy công đức trì giới.		
		Tam trụ vị	Tu tập tích lũy công đức nhẫn nhục.		
		Tứ trụ vị	Tu tập tích lũy công đức tinh tấn.		
		Ngũ trụ vị	Tu tập tích lũy công đức thiên định.		
	Gia hành vị	Lục trụ vị	Tu tập tích lũy công đức Bát Nhã (huân tập Bát Nhã trung quán và đoạn Ngã kiến, thuộc Gia hành vị).		
Kiến	Thất trụ vị	Minh Tâm – Bát Nhã chính quan hiện tiền, thân chứng	↓		

Viễn ba la mật đà	đạo vị		Niết Bàn Bản lai Tự tính Thanh tịnh.	<i>Lục độ vạn hành ở nội môn</i>	Bạc tham sân si, thành bậc giải thoát Nhị quả.
		Bát trụ vị	Hiện quan Bát Nhã trung đạo trong tất thấy mọi pháp. Dần dần đoạn trừ tính chướng.		
		Thập trụ vị	Nhãn kiến Phật tính, thành tựu Thế giới Như Huyền quan.		
		Nhất đến Thập hành vị	Trong khi quảng hành Lục độ vạn hành, dựa vào trí tuệ Trung đạo Bát Nhã, hiện quan Âm Xứ Giới tựa như dương diệm, đến Thập hành mãn tâm vị thì thành tựu Dương Diệm quan.		
	Kiến	Nhất đến Thập Hồi hướng vị	Huân tập Nhất thiết Chứng trí; tu trừ tính chướng, chỉ lưu lại một phần Tư hoặc cuối cùng không đoạn. Thập Hồi hướng mãn tâm vị thì thành tựu Như Mộng quan của Bồ Tát đạo.		↓ Đoạn Ngũ hạ phần kết, thành bậc giải thoát Tam quả.
Cận ba la mật	đạo vị	Sơ địa	Ở Thập Hồi hướng vị mãn tâm, thành tựu một phần Đạo Chứng trí (sau khi lần lượt thân chứng Bát thức Tâm vương, lĩnh thụ ngũ pháp, tam tự tính, bảy loại Đệ nhất nghĩa, bảy loại Tính tự tính, hai loại pháp vô ngã), rồi do dừng mãi phát Thập vô tận nguyện, trở thành Bồ Tát Thông đạt vị . Sau đó, nhờ vĩnh phục tính chướng mà không đoạn tất cả, có thể chứng Huệ	Tứ gia hành trước Nhập địa khiến hiện hành của Phiền não chướng đều đoạn hết,	

Cận ba la mật đa	Tu đạo vị		giải thoát mà không thủ chứng, vì đại nguyện mà lưu hoặc nhuận sinh. Địa này chủ tu Pháp thí ba la mật đa và Bách pháp minh môn. Chứng hiện quan “Do Như Kính Tượng”, cho nên mãn Sơ địa tâm.	thành tựu giải thoát Tứ quả, lưu hoặc nhuận sinh.
		Nhị địa	Giới ba la mật đa và Nhất thiết Chứng trí. Ở mãn tâm vị thành tựu hiện quan “Do Như Quang Ảnh”, giới hành tự nhiên thanh tịnh.	Phân đoạn sinh tử đã đoạn trừ, bắt đầu tiến hành đoạn trừ chủng tử tập khí Phiền não chướng, kiêm đoạn Thượng
		Tam địa	Nhị địa mãn tâm lại chứng một phần Đạo Chứng trí mà nhập Tam địa. Địa này chủ tu Nhẫn ba la mật đa và tứ thiền bát định, tứ vô lượng tâm, ngũ thần thông. Có thể thành tựu Câu giải thoát quả mà không thủ chứng, lưu hoặc nhuận sinh. Ở mãn tâm vị thành tựu hiện quan “Do Như Cốc Hường” và Ý sinh thân vô lậu diệu định.	đoạn trừ chủng tử tập khí Phiền não chướng, kiêm đoạn Thượng
		Tứ địa	Do lại chứng thêm một phần Đạo Chứng trí ở Tam địa mà nhập Tứ địa. Chủ tu Tinh tấn ba la mật đa, quảng độ hữu tình có duyên ở đất này và thể giới khác, không chút mệt mỏi. Tiến tu Nhất thiết Chứng trí, ở mãn tâm vị thành tựu hiện quan “Như Thủy Trung Nguyệt”.	phiền não Vô thùy vô minh.
		Ngũ địa	Do lại chứng thêm một phần Đạo Chứng trí ở Tứ địa mà nhập Ngũ địa. Chủ tu Thiền định ba la mật đa và Nhất thiết Chứng trí, đoạn trừ Niết Bàn	↓ Khi ở Thất địa

Cận ba la mật đa	Tu		tham hạ thừa. Ở mãn tâm vị thành tựu hiện quan “Biến Hóa Sở Thành”.	mãn tâm đoạn trừ phần Tư hoặc cuối cùng cố ý lưu lại, đoạn tận toàn bộ chủng tử tập khí hữu lậu của ba ám Sắc, Thọ, Tưởng nhiếp trong Phiền não chương.
		Lục địa	Do ở Ngũ địa lại chứng thêm một phần Đạo Chung trí mà nhập Lục địa. Địa này chủ tu Bát Nhã ba la mật đa – dựa vào Đạo Chung trí hiện quan từng hữu chi của Thập nhị nhân duyên và hóa thân Ý sinh thân đều do Chân Như tự tâm biến hóa hiện ra, “Phi Hữu Tựa Hữu”, thành tựu Tế Tướng quan, không nhờ gia hành mà tự nhiên chứng được Diệt tận định, thành bậc Vô học Đại thừa Câu giải thoát.	
		Thất địa	Nhờ hiện quan “Phi Hữu Tựa Hữu” ở Lục địa, lại chứng thêm một phần Đạo Chung trí mà nhập Thất địa. Địa này chủ tu Nhất thiết Chung trí và Phương tiện ba la mật đa. Nhờ quán lại tất cả thân tế tướng của Lưu chuyển môn và Hoàn diệt môn trong từng chi của Nhập nhị hữu chi mà thành tựu phương tiện thiện xảo, niệm niệm tùy nhập Diệt tận định. Ở mãn tâm vị chứng được hiện quan “Như Kiền Thất Bà Thành”.	
Đại	đạo vị	Bát địa	Do thành tựu Cực tế tướng quan ở Thất địa lại chứng thêm một phần Đạo Chung trí mà nhập Bát địa. Địa này chủ tu Nhất thiết Chung trí và Nguyên ba la mật đa. Đến mãn tâm vị thì Thuần vô tướng quan tùy vận	Chủng tử tập khí vô lậu của hai ám Hành và Thức

ba la mật đa	Tu đạo vị		hằng khởi, cho nên đắc tự tại ở tướng, ở thô, do lúc mãn tâm vị lại chứng “Nhu thực giác tri chư pháp tướng Ý sinh thân”.	nhiếp trong Thiền não chướng tùy theo vận hành mà dần đoạn; Thượng thiền não thuộc Sở tri chướng tùy theo vận hành mà dần đoạn.
		Cửu địa	Do ở Bát địa lại chứng thêm một phần Đạo Chứng trí mà nhập Cửu địa. Chủ tu Lục ba la mật đa và Nhất thiết Chứng trí, thành tựu Tứ vô ngại, ở mãn tâm vị chứng được “Chứng loại câu sinh vô hành tác Ý sinh thân”.	
		Thập địa	Từ Cửu địa lại tu chứng thêm một phần Đạo chứng trí mà nhập địa này. Ở địa này chủ yếu tu Nhất thiết Chứng trí – Trí ba la mật đa. Ở mãn tâm vị sinh khởi Đại pháp trí vân và hiện khởi các loại công đức hàm chứa trong Đại pháp trí vân, thành Bồ Tát thụ chức.	
		Đẳng Giác	Do thành tựu Đạo chứng trí ở Thập địa mà nhập địa này. Địa này tu Nhất thiết Chứng trí, viên mãn Vô sinh pháp nhẫn ở Đẳng Giác địa, trong 100 kiếp tu tập tích lũy phúc đức cực quảng đại để viên mãn 32 đại nhân tướng và vô lượng tùy hình hảo.	
Viên mãn ba la	Cứu cánh	Diệu Giác	Thị hiện thụ sinh nhân gian, đoạn tận tất thủy chủng tử tập khí phiền não chướng, đoạn tận tất thủy tùy miên sở tri chướng, vĩnh đoạn vô minh biến dị sinh tử, thành tựu Đại Bát Niết Bàn, Tứ trí viên minh. Sau	↓ Đoạn tận Biến dị

mật đa	vị	khi xả báo ở nhân gian, Báo thân thường trụ ở Sắc cứu cánh thiên lợi lạc Bồ Tát địa thượng thập phương, dùng các Hóa thân để lợi lạc hữu tình, mãi không ngừng nghỉ, thành tựu Phật đạo cứu cánh.	sinh tử. Thành tựu Đại Bát Niết Bàn.
Viên mãn thành tựu Phật quả cứu cánh			

【Phật tử Tiêu Bình Thực căn chế (02.2009 sửa đổi; 02.2012 bổ sung)】

正覺